

borch⁹ do ij · *marchas Lubicenses*. Jtem hereditas mea, in qua habito, est michi asscripta in libro ciuitatis *Lubicensis* pro mea iusta empcione proprie lykeuarendehaue¹⁰ · quam mei prouisoires vendant lykeuarendehaue ad disbrigandum dona mei testamenti · Jtem domino Hinrico de Zegheberghe do · v · *marchas Lubicenses* · Jtem, si aliquis defectus fuerit donis in prescriptis, quod absit · extunc vniciuique persone deficiat secundum numerum *marcharum* · sed donis Dei nichil deficiat · Ceterum omnia alia bona mea residua mobilia et immobilia · qualiacumque fuerint existencia, mei prouisoires dent in honorem Dei anime mee pro salute vbicumque ipsis melius videbitur expedire · Hec prescripta rata tenebo, donec ea notorie reuocabo · Prouisoires meos eligo Arnoldum de Lenepe · Thidemannum · Dudesschen · Johannem Stoet · Godekinum Gammen · Thidekinum Dickman et Vrowinum de Rode fratrem meum · Datum anno Domini · M^o ccc^o · lxxx^o primo · feria sexta ante dominicam Palmarum. Testes sunt domini · Hinricus de Loo et Gherardus de Attendorn consules *Lubicenses* · Jtem Thidekino Dickman do j koppeken¹¹ argenteum.

På baksidan: Testamentum Sezarij de Rode

50 Jtem ... argenteum] *I testamentets nederkant efter huvudtexten.*

⁹ *Blankenburg, nunnekloster vid Bremen.* ¹⁰ För uttrycket, med betydelsen 'rörlig egendom, lösegendom', se *Lasch-Borchling*: varende 2. Jfr *DS* nr 10323 med not 7, och *DS* nr 10472 med not 1–1. ¹¹ För ordet med betydelsen 'liten pokal, kopp' se *Lasch-Borchling*: kop.

10362

1381 april 6

Linköping

Karl Ulfsson, riddare och lagman i Uppland, genomför ett lagenligt jordskifte med den prebenda i Linköpings domkyrka som stiftats efter hans far herr Ulf Abjörnsson och med den nuvarande innehavaren klerken Sune Håkansson; skiftet sker med samtycke av biskop Nils (Hermansson) i Linköping och hela domkapitlet där. Utfärdaren överlåter därvid till prebendan 2 attungar jord i Hässelby i Björkebergs socken, 4 attungar i Studsberg i Älvestads socken, 1 attung i Nederlösa i Normlösa socken och 2 attungar i Åby i Slaka socken, eller lika mycket som han (tidigare) erhållit av Bo Jonsson; överlåtelsen sker på evig tid och innefattar alla tillagor. På prebendans vägnar och med biskopens och kapitlets samtycke överlåter herr Sune till utfärdaren en gård om 4 attungar i Vinnerstad (i Vinnerstads socken) i Aska härad med alla tillagor, vidare så mycket jord i *Lerby och Åby (i Vinnerstads socken) som utfärdarens far ägt där och utfärdaren tidigare skänkt till prebendan, vidare 9 spansn avgäld i Vräknebro (i Vinnerstads socken) vid Motala, och dessutom så mycket som hans far ägt i Sjökumla (i Västra Stenby socken) samt ett torp i "Sunabodhom" med alla tillagor. Skiftet sker med fastar i enlighet med landslagen och ska stå fast. Skulle det visa sig att egendomarna som prebendan nu får av Karl Ulfsson räntar mindre lovar utfärdaren och hans arvingar att gottgöra prästerna och prebendan med korn eller penningar efter utlåtande av två goda män från vardera sida, och prebendans del ska då alltid vara bättre. Utfärdaren och hans arvingar ska fullborda överlåtelsen före festen Petri ad vincula (1/8), och skiftet ska bestå för evigt.

Utfärdaren ber Bo Jonsson, drots i Sverige, och Anund Jonsson, riddare och lagman på Öland, att besegla tillsammans med honom själva.

Avskrift (från slutet av 1300-talet) – under rubriken *Copia litterarum prebende Bartholomei* – på papper, Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11870.

Om Karl Ulfsson (Sparre av Tofta) och dennes far Ulf Abjörnsson se ÄSF I, s. 86–88.

Om Sune Håkansson (Trolle), prebendat vid sankt Bartolomeus prebenda i Linköpings domkyrka, se H. Schück, *Ecclesia Lincopensis* (1959), s. 447. Om prebendan se Schück, a.a., s. 424, 447, 465 och 557, samt G. Tagesson, *Biskop och stad. Aspekter av urbanisering och sociala rum i medeltidens Linköping* (2002), s. 295 f.

Om Anund Jonsson (Lejonansikte) se SRM s. 14.

På samma blad som detta brev finns också brev av 1389 1/9 (SDHK nr 13571) avskrivet. Även detta brev är utfärdat av Karl Ulfsson och rör en överenskommelse med domkyrkan om egendomarna i Vinnerstad, *Lerby, Åby och Sjökuvla.

Thet see allom mannom witerliketh ther thetta breff høra æller sea at iak Karl Wlfson riddare oc laghman j Vplande · hauer giort et fult oc laghliket iordha skipte medb the prebenda j Lynkøpungx domkirkio ther æpter min fadher herra Vlff Abiornasson Gudh hans siæl hawe · funderat war oc medb them klærkenom herra Sona Haquonsson som hona nw j wærio hauer · medb samthýkt oc godhwilia werdhelikx fadhers medb Gudhi herra Nicliss medb Gudz nadh biskops j Lynkøpunge oc ganska capituli j the sama kirkio j swa mata som hær æpter følgher · Først later iak oc opantwardhar the sama prowentonna till æwerdhelica ægho twa attunga iordh j Hæsleby j Birkeberghe sokn · ther medb fyra attunga j Stutzberghe j · Ælwestadha sokn · ther · medb en attung j Nidhræløsa j Normaløsa sokn oc ther medb twa attunga j Aby · j · Slaku sokn æller swa mykit iak ther aff Bo Joanson fik medb allom thænna forscrifna jordhinna tillaghom oc tileygnom · swa som ær husom akrom · oc ængiom · skoghom oc watnom · oc allom androm tillaaghom hwat nampne the hælzst kunno næmpnas fore hwilko forescrifna iordhar · thæn forsagdhe klærkin herra Suni aff prowentonna wæghna · medb samthýkt oc godhwilia mins fornempda herra biskopsins oc capituli · later mik aater j rætto skipte gaardhin j Windestadhom j · Aska hærredhe · medb allom sinom tillaghom · hwilkin som ligger fore fyra attunga oc ther medb j Leerby · oc Aby swa mykit min fadher ther atte oc jak fōrra til prowentonna giwit haffdhe · oc ther medb j Wreknobro widh Motala nyo spanna affgæld · ther medb j Siokumblom swa mykit min fadher ther atte oc ther medb it thorpp j Sunabodhom · medb allo thænna forscrifna iordhinna tillæghom nær by æller fiærran · ængo · wndan takno som før sakt. Thetta skipte ær giort medb fastom ok allom landzlaghom · oc skall obrutelikit standa oc bliwa wtan hwars nesæghn ælla atalu · Kunne thet oc finnas æller prøwas medb skælum at thet godzet ther prowentan nw aff mik fik j skipte · mindre wara til ingælda tha binder iak mik ther til oc mina arwa at göra klærkenom oc prowentonne likt oc fult fore thet ther j kan brista j rættom ingældom korns æller pæninga æpter twæggia godhra manna sæghn a badha sidhor · oc skal æ prowentonna deel bære oc meere wara oc ey mindre · oc skall iak æller mine arwa thet fulkompna innan thetta oc sancti Petri dagh ad uincula · oc skiptet skall æ staa oc ekki aterganga · Till huilkens skipte mere wisso oc stadhfæstilsse læter iak mit jncighle her fore koma oc bidher iak ærleka oc wælborna mæn Boo Joansson rikesins drozte j Swerike · oc herra Anund Joansson riddara oc laghman j Ølande at the thera incighle her fore koma lata til witnessbyrdh thenna forscriffno thinga · Giffwit oc scriffwat j Lynkøpunge areno æpter Gudz byrdh M^occc^olxxxprimo · løghordaghin fore palmsunnodagh.

6 capituli] *Härefter överstruket at. 14 rætto]* Sista bokstaven troligen efter rättelse. 24 kan] *Föregås av de överstrukna bokstäverna ga. 27 staa]* Andra bokstaven svårläst p.g.a. reva. 30 forscriffno] *Föregås av överstruket for^{na}. | Giffwit]* *Föregås av de överstrukna bokstäverna giw.*

10363

1381 april 7

Vadstena

Riddaren Erik Kettilsson skänker till Vårfruklostret i Vadstena Aspberg och Aspbergs krok i Segerstads socken i Värmland med alla tillagor. Tidigare hade egendomarna ägts av herr Magnus Gislason och dennes hustru Birgitta. Utfärdaren avhänder sig och sina arvingar egendomarna och överläter dem till Vadstena kloster på evig tid. Såsom avtalats med klostret ska utfärdaren arrendera jorden och erlägga årlig avgift ('landgäld') till klostret. Enligt avtalet har utfärdaren möjlighet att ge klostret en lika god egendom som ligger närmare än de nu givna efter utlåtande av fyra män, eller för en kontant penningssumma efter värdering av fyra män, två på klostrets vägnar och två på utfärdarens.

Utfärdaren ber herr Erengisle Sunesson jarl och sin son Kettil att besegla brevet tillsammans med honom själv.

Orig. på perg. (29,0 x 11,3 cm, uppveck 1,6 cm; 13 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11871.

Regest: RPB nr 1572; H. Nilsson, *De värmländska medeltidsbrev* (1997), s. 61.

Om Erik Kettilsson (Puke) se SRM s. 29.

Om riddaren och riksrådet Magnus Gislason (Sparre av Aspånäs) och om hans hustru Birgitta Knutsdotter (Algotssönernas ätt) se SRM s. 59 f. respektive ÄSF I, s. 5.

Om sigillanterna se för Erengisle Sunesson (båt), titulärjarl av Orkneyöarna, SRM s. 33; för utfärdarens son Kettil Eriksson (Puke) ÄSF I, s. 180.

Om Aspberg och Aspbergs krok se DMS, Värmland 7, s. 266 ff. Om Aspbergs krok som beteckning på ett godsområde under huvudgården Aspberg se även Ortnamnen i Värmlands län 5 (1926), s. 28 f.

Om landgäld se KL X: *Landgilde*, sp. 204–208.

Alla the thætta breef høra ælla se helsea jac Erik Ketilson riddara / æwerdhelika medh Gudhi · Thet se allum vitarliket medh thæsso brefwe / mik hawa vplatit thæssin gooz som hær æptir næmpnas swa som ær Asbergh oc Asbergkrook j Sigherstadh · sokn liggjande j Værma- lande / hulkin gooz herra Magnus Gislason oc hans husfru fru Birgitta / atto / Varo fru klostre j Watzstenum · medh allum tillaghum som ther af aldir tillighat hafwir oc æn tilliggir j wato oc j thørro / ængo vndan takno / Afhændir iac mik oc minom · arfwm thæssin fornæmpda gooz oc thy Watzstena klostre til æwerdhelika ægho · / Oc hafwir iac swa stadhghat oc samtalat¹ medh klostreno · at iac scal · thet gozet leya · oc æftir thy ther aff gaar hwart ar them landgæld giua æftir thera vilia / · oc æru waar forordh² swa / at kan iac them sua got goz ther fore gifwa sik nærmer liggjande som thætta ær æftir fyra manna sæghn · ællighis oc fore sua manga redho pæninga som thet vært ær æftir fyra manna sæghn / tue af klostersens

2 thæssin] *Skrevet med överflödigt streck över ordet.* 3 Værmalande] *Det första a efter rättelse, troligen från e. 7 æwerdhelika]* Sista bokstaven efter rättelse, troligen från e. 10 gifwa] *Bokstäverna ifw efter rättelse och delvis i marginalen.* 11 klostersens] *Bokstäverna kl möjligen efter rättelse.*

¹ D.v.s. 'överenskommit', se Söderwall: samtala 2. ² D.v.s. 'förbehåll, avtal', se Söderwall: forordh.